

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

**ЦЭРГИЙН ЁСЛОЛЫН ЖАГСААЛ, ХҮНДЭТГЭЛИЙН
АЖИЛЛАГААНД ЦЭРЭГ ОРОЛЦУУЛАХ**

Нийтлэг үндэслэл

48. Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Зэвсэгт хүчний Ерөнхий командлагчийн шийдвэрээр Төрийн болон цэргийн онцгой үйл явдлыг тэмдэглэн өнгөрүүлэхийн тулд цэргийн ангиуд ёслолын жагсаалд оролцоно.

49. ЗХЖШ-ын дарга ёслолын жагсаалд оролцох бүрэлдэхүүн, зэвсэглэл, цэргийн техник хувцас хэрэглэл, ангиуд жагсах журмыг тогтооно.

50. Ёслолын жагсаалд оролцох цэргийн ангиуд заасан газарт байраа эзэлж, удирдлага нь ангийнхаа баруун гарт нэг эгнээ жагсана. Тэднээс зүүн тийш 2 алхам завсартай ангийн тугч, туг хамгаалагчид жагсана.

Анги, салбар автоматаар зэвсэглэсэн бол бууг **“Цээжинд”**, карабинаар бол **“Хөлд”** авсан байна.

Цэргийн хүрээний найрал хөгжмийн удирдаачийн мэдэлд хөгжимчид нэгдэж жагсана.

51. Ёслолын жагсаалаар явж өнгөрөх шугамыг тэмдэглэх шугамчдыг цэргийн хүрээний зохицуулагч томилно. Ёслолын жагсаалаар явж өнгөрөх талбайн уртыг харгалзан шугамчдын тоог тогтоож, жагсаал явах талаас дугаарлана. Шугамчдыг хүрээний цэргийн зохицуулагчаас заавар авсан офицер удирдана. Цэргийн ангиуд жагсмагц шугамчид эхлэх байрыг эзэлнэ.

52. Ёслолын жагсаал командлагч жагсаал хүлээн авагчид илтгэл өгөх үед, түүнчлэн ёслолын жагсаалаар явж байгаа цэргийн ангийн Байлдааны туганд жагсаалын гадна байгаа цэргийн алба хаагчид жагсаалын үндсэн зогсолтод шилжиж, ёсолно.

**ЦЭРГИЙН АНГИУДЫН ЁСЛОЛЫН ЖАГСААЛ КОМАНДЛАГЧ, ЁСЛОЛЫН
ЖАГСААЛ ХҮЛЭЭН АВАГЧИЙГ УГТАХ**

53. Ёслолын жагсаал командлагчийг угтахдаа ёслолын жагсаалд оролцож байгаа ангийн захирагч нарын ахлах нь **“ЗЭРЭГЦ”, “НОМХОН”, “ЗЭРЭГЦ, БАРУУН ТИЙШ /ЗҮҮН ТИЙШ, ДУНДАА/”** команд өгөөд ёслолын жагсаалд оролцох бүрэлдэхүүн бэлэн жагссан тухай илтгэнэ. Ёслолын жагсаал командлагч илтгэл хүлээн аваад **“БОЛНО”** команд өгнө. Ёслолын жагсаал командлагчийг угтах үед найрал хөгжим тоглохгүй.

54. Хөгжимд **“Бүгдээрээ сонс”** дуудлага өгсний дараа ёслолын жагсаал командлагч ёслолын жагсаал хүлээн авагчийг угтахдаа **“Ёслолын жагсаал,НОМХОН”, “Зэрэгц, БАРУУН ТИЙШ /ЗҮҮН ТИЙШ, ДУНДАА/”** гэж команд өгнө.

Салааны захирагч болон түүнээс дээших тушаалын бүх захирагч /дарга/ нар ёсолж, найрал хөгжимд **“Угтах марш”** эгшиглэнэ.

55. Ёслолын жагсаал командлагч ёсолж, ёслолын жагсаал хүлээн авагчийг угтан очиж илтгэл өгнө: **“Эрхэм Дэслэгч генералд /Эрхэм сайдад/..... цэргийн хүрээний анги, салбарууд Монголын ард түмний үндэсний их баяр, Ардын хувьсгалын ... жилийн ойн ёслолын жагсаалд бэлэн жагссаныг илтгэе. Ёслолын жагсаал командлагч хошууч генерал”**

Ёслолын жагсаал командлагч илтгэл өгөхөөр зогсмогц найрал хөгжим тоглолтоо зогсооно. Ёслолын жагсаал командлагч илтгэл өгч дуусаад ёсолсон гарыг буулгалгүйгээр ёслолын жагсаал хүлээн авагчийн араас жагсаалын гадна талд дагаж явна.

56. Ёслолын жагсаал хүлээн авагч илтгэл авсны дараа жагсаалын урдуур явж, цэргийн алба хаагчидтай мэндлэн баяр хүргэнэ. Энэ үед найрал хөгжимд **“Угтах марш”** эгшиглэнэ. Ёслолын жагсаал хүлээн авагч мэндлэн, баяр хүргэхээр зогсох үед найрал хөгжим тоглолтоо түр зогсооно.

Мэндчилж баяр хүргэхэд цэргийн ангиуд **“Цэргийн дотоод албаны дүрэм”**-д зааснаар хариу мэндчилж гурвантаа **“Урай”** цуурайтуулна.

57. Ёслолын жагсаал хүлээн авагчийг мэндлээд буцаж индрийн дэргэд хүрч очтол цэргийн ангиуд тасралтгүй уртаар **“Урай”** цуурайтуулна. Ёслолын жагсаал хүлээн авагч индэр дээр гарах хүртэл хөгжимд **“Хүндэтгэлийн аялгуу”** тоглоно.

58. Ёслолын жагсаал хүлээн авагчийн командаар ёслолын жагсаал командлагч **“БОЛНО”** команд өгөхөд захирагч /дарга/ нар ёсолгоог зэрэг буулгана.

59. Дараа нь ёслолын жагсаал хүлээн авагч үг хэлнэ. Үг хэлж дуусмагц ангиудын бие бүрэлдэхүүн гурвантаа **“Урай”** цуурайтуулахад найрал хөгжимд Монгол Улсын **“Төрийн дуулал”** эгшиглэж их буугаар /хэрэв төлөвлөгдсөн бол/ ёслолын буудлага хийнэ. Салааны захирагч, түүнээс дээших албан тушаалтан ёсолж, **“Төрийн дуулал”** эгшиглэж дуусмагц бүгд ёсолгоог буулгаж, жагсаалын үндсэн зогсолтод шилжинэ.

Хөгжимд **“Бүгдээрээ сонс”** дуудлага өгөхөд ёслолын жагсаалд оролцогч бүрэлдэхүүн ёслолын жагсаал командлагчийн команд биелүүлэхэд бэлэн болно.

ЦЭРГИЙН ЁСЛОЛЫН ЖАГСААЛ

60. Ёслолын жагсаал командлагч ангиудыг ёслолын жагсаалаар явуулахдаа **“Ёслолын жагсаал, НОМХОН”, “Жагсаалын алхаагаар, рот, рот /батальон, батальон/-оор, рот /батальон/-уудын хооронд нэг /хоёр/ шугамчны зайтай, нэгдүгээр рот /батальон/ чигээрээ, бусад нь баруун тийш Эргэ, алхаад-Марш”** команд өгнө.

61. **“ЖАГСААЛЫН АЛХААГААР”** командаар салааны захирагч 2, рот /батарей/-ын захирагч 5, батальон /дивизион/-ы захирагч 7, туг залагч, тугч, тугийн хамгаалагчид, ангийн захирагчийн орлогч нар 9, ангийн захирагч 11 алхам жагсаалаас гарч зогсоно.

Ёслолын жагсаалаар явж өнгөрөх шугам тэмдэглэхээр томилогдсон шугамчид жагсаалын алхаагаар алхаж, шугамын дагуу нэг нь нөгөөгөөсөө 15 метр /20 алхам/-ийн зайтай зогсмогц, командгүйгээр зүүн тийш эргэж бууг ёсолгоонд авна.

“Буу-МӨРӨНД” командаар карабинаар зэвсэглэсэн цэргийн алба хаагчид бууг “мөрөнд” /автоматыг цээжинд байгаа үед зүүн гараар онгоц модноос барьж/ авч, тугчид Төрийн ёслолын цэргийн цагаан Сүлд, Байлдааны тугаа өргөж, ишний доод үзүүрийг тогтоогчид хийж, тугны ишнээс хоёр гараараа барина.

62. Ёслолын жагсаал командлагч команд өгөөд эхний ангийн захирагчийн

өмнө 10 алхам зайд явж, ёслолын жагсаал хүлээн авагчид 3 шугамчны зайд ойртмогц ёсолж, түүний зүг хараа гарган жагсаалын алхаагаар алхаж, ёслолын жагсаал хүлээн авагчаас өнгөрмөгц жагсаалаас гарч, түүний баруун хойт талд зогсоно.

63. Ёслолын жагсаал командлагчийн **“МАРШ”** командаар найрал хөгжим тоглоход рот /батальон/-ууд хөгжмийн аялгуунд тохируулан жагсаалын алхаагаар хөдөлгөөнөө эхэлнэ. **“ЧИГЭЭРЭЭ”** командаар тогтоосон зайг барьж, эхний ротын араас алхана.

Ёслолын жагсаалаар явж өнгөрөх үед эхний ротын нэгдүгээр эгнээнээс ангийн захирагч 12, түүний орлогч нар 9 /нэг эгнээгээр/, тугч, туг хамгаалагчид Байлдааны тугтайгаа 7, ротын захирагч 4, салааны захирагч 2 алхам зайд тус тус алхана.

64. Ёслолын жагсаалыг хүлээн авагчид 3 шугамчны зайд ойртмогц ангийн захирагч нар ёсолж, түүний зүг хараа гаргахад, жагсаалд байгаа бүх бүрэлдэхүүний баруун үзүүрийнхэн чигээрээ, бусад нь хараа гаргана. Ротын захирагч ёслолын жагсаал хүлээн авагчаас 2 шугамчны зайд өнгөрмөгц ёсолсон гараа буулгах бөгөөд бүгд толгойгоо эгц болгоно. Тугч, туг хамгаалагчид ёслолын жагсаалаар явах үед хараа гаргахгүй.

65. Зэвсэг техниктэй жагсаалд, ёслолын жагсаалаар явах үед ангийн захирагч, машин /экипаж, тоот/-ы дарга нар автомашинтай бол сууж, танк, ЯЦБМ, хуягт тээвэрлэгчтэй бол дээд нээлхийг нь онгойлгон зогсож, хараа гарган ёсолно.

Автомашин, хуягт тээвэрлэгч, чирэгчид сууж яваа цэргийн алба хаагчид автоматыг **“Цээжинд”** авч хараа гаргаж ёсолно.

66. Сүүлийн ротын араас нэгдсэн найрал хөгжим явдал дундаа тоглолтоо үргэлжлүүлэн ёслолын жагсаалаар явна.

ХҮНДЭТГЭЛИЙН БОЛОН БУСАД АЖИЛЛАГААНД ЦЭРЭГ ОРОЛЦУУЛАХ

67. Төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагын хүсэлтийн дагуу ЗХЖШ /ХХЕГ, ОБЕГ/-ын дарга, ДЦ-ийн командлагчийн зөвшөөрлөөр, цэргийн хүрээний дарга, ангийн захирагчийн тушаалаар цэргийн ангийг хүндэтгэлийн ажиллагаанд оролцуулж болно.

68. Хүндэтгэлийн ажиллагааны зорилго, түүнд оролцох бүрэлдэхүүн, дүрэмт хувцас, ангийн цугларах хугацаа, жагсах газар, явах зам, явж өнгөрөх журмыг тушаалд заана.

69. Олон нийтийн жагсаал, цуглааны үеэр дэг журам сахиулахаар цэргийн хүрээний зохицуулагчийн мэдэлд гаргах техник хэрэгсэл, бие бүрэлдэхүүнийг мөн тушаалаар томилно.

Энэ дүрмэнд зааснаас бусад олон нийтийн арга хэмжээнд холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу цэргийн алба хаагч оролцохгүй бөгөөд цэргийн дүрэмт хувцас хэрэглэхийг хориглоно.